

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:

minden vasárnap egy íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

hová a lapba szánt kéziratok

— reklamációk és —

előfizetési pénzek küldendők

— Maros-Vásárhely —

Szentgyörgy-utca 9. szám.

— ev. ref. lelkészi lakás. —

Vallásos halál!

1. Ilyen halál is van. De hát mi lehet az a vallásos halál? A természeti ember állapota az, egy kis vallásos mázzal bevonva. A természeti ember állapota: halál. A természeti ember nem ismeri az Istent; nem érzi az Isten kegyelmének boldogító voltát, s akaratát nem hatotta át a Szent Lélek. A természeti ember halott, mert lelki élete nincs összeköttetésben az Istennel. A legtöbb természeti ember azonban pótolni akarja azt a hiányt, melyet önmagában érez, s egy csomó vallásos tétellel s szertartással próbálja helyettesíteni az Istent. Így áll elő a vallásos halál. A pogányok s a zsidók ilyen vallásos halálban szenvedtek és szenvednek. De a keresztyéneknek nevezett népek milliói közül is sokan e vallásos halál bilincsei alatt nyögnek. Tolongnak a Krisztus körül, majd agyon taposják; de hittel nem érintik az ő ruhája szegélyét sem, s még kevésbé élnek általa új életét. Ha megkérdezed őket az üdvösség nagy kérdései felől, a papokra utalnak; s ha megkérdezed a papokat, hogy valójában mit hisznek hát Istentől, üdvösségről, örök életről, bűnről és annak bocsánatáról, a Krisztus személyiségéről és munkájáról? — a legtöbben megzavarodva hallgatnak. Hát még ha azt kérdezed az emberektől,

hogy milyen hit az, a mely lelkőknek boldogságot, örömet szerez, a miért készek lennének szenvedni, sőt meghalni is? — azt felelik vagy nyíltan vagy szívük mélyén: Hiszen örömet nem a vallásos hittől várunk, hanem a világtól.

2. A Krisztus legnagyobb dicsősége, hogy még a vallásos halálban szenvedő embert is megtudja eleveníteni, fel tudja támasztani. A lélek hogy hogy nem, érezni kezdi, hogy őt semmiféle tétel, semmiféle szertartás, semmiféle külsőség ki nem elégíti. Érezni kezdi, hogy „csak az Istenben, az élő Istenben képes megnyugodni“. Nem elégszik meg tehát azzal, hogy holtan, bután, érzéketlenül átmenjen a szertartásokon és elmormolja a tételeket, hanem azokban vagy azok által keresi az Istent, a ki élet, a ki kegyelem, a ki szent és mégis irgalmas. Ha nem találja meg a templomokban: ott hagyja azokat. Ha látja, hogy a papok sem követik, mert azok sem találták még meg: hát elfordul tőlük. Lehet, hogy egyelőre más tételekhez, más szertartásokhoz fut; más templomokba kezd járni, más papokra hallgat; de bizonyosan nem nyugszik meg addig, a mig valami igazat változhatatlant, istenit nem talál. Egyszer aztán nagy boldogan látni kezd lelki szemeivel. Föltűnik előtte, hogy az az élet, a melyet Isten nélkül élt, tulajdonképpen halál volt. Távollét az

Istentől. Elszakítottóság a kegyelemtől, szentségtől, az igazi bölcseségtől és irgalomtól. Tehát tudatlanság, bűn és boldogtalanság. Azonban azt is belátja, hogy ez az isteni hatalom, bölcsesség és irgalom nem várta télenül az ő felébredését. Sőt annak az ereje ébresztgette. És mily jó volt felébredni. Megtudni, hogy az Isten annyira szeretett, hogy szenvedni kész volt velünk és érettünk. Boldog, a kit e szeretet megragad, megtisztít és megigazit. Az nem fog többé a halálban megmaradni, még a vallásos halálban sem. Az nem fog többé a tételekkel, szertartásokkal és szervezettel megelégedni, hanem felhatol a kegyelem üdítő forrásaihoz és másokat is odahív.

3. Hát te, a ki ezt olvasod, élsz-e már? Tudsz-e úgy hinni a Krisztusban, hogy ha senki nem hinne is benne rajtad kívül, akkor is valást tennél róla? Tudod-e úgy szeretni az Istent hogy ha mindent elvesztenél is rajta kívül, Ő akkor is boldogitana? Azt feleled: nem? Azt mondod, hogy ez kegyeskedés, hogy ez nem a XXI. század elején élő embernek való kérdés? Tudd meg tehát, hogy egyszer bizonyosan mindent el fogsz veszteni, a mi földi összeköttetés. Mit fogsz akkor tenni, ha szegény lelked csak a földi összeköttetésekhez szokott? Mit fogsz tenni, ha majd nem lehet enni, inni, érzéki életet élni, földi hatalmat gyakorolni, földi dicsőséget élvezni? Azzal vigasztalod magad, hogy vallásos voltál? De mit ér az a vallás, a mely meg nem szeretette veled az Isten országát?! Mit ér a vallás, a mely nem evangélium?! Mit ér a vallás, a mely csak eltakarta, de meg nem gyógyította betegségedet?!

Vagy azzal vigasztalod magad, hogy halhatatlan vagy, és bizonyítod ezt sok egyéb bizonyítékokon kívül azzal is, hogy a Krisztus feltámadott? Tudd meg tehát, hogy a Krisztus nem azért támadott fel, mert a te halhatatlanságodhoz egy újabb bizonyítékot akart szolgáltatni. Hogy a te lelkednek a halhatatlanság jusson osztályrészül, az nem a Fiu dolga, hanem az Atyáé, a gondviselő Istené, a ki az erőt, tehát az öntudatos erőt, a lelket is, elveszni nem engedi, akár hisz a lélek a megfeszített és feltámadott Krisztusban, akár nem. A hal-

hatatlanságot tehát megnyered; de mit ér az, ha örökké távol maradsz Istentől, mert a Megváltót megvetted és bűneidből fel nem támadtál? Lásd meg tehát, hogy a Krisztus feltámadása is az ő megváltói munkájához tartozik, mely azt hirdeti, hogy a Jézus a bűnt s a lelkihalált győzte meg. E megváltó munka által léphetsz csak Istennel közösségbe. E megváltó munka elevenitheti meg lelkedet annyira, hogy megtanulsz imádkozni, bűnt megbánni, hinni, szeretni, reményleni. Isten akarata szerint élni. Ha ezeket meg nem tanulod: minden vallásos tétel és szertartás daezára is, nemcsak Isten törvényei, de saját lelked törvényei szerint is elkárhozol. Mert ha mindent elvesztesz, a mit a halál állapotában megszerettel és semmit sem szeretsz meg abból, a mire a bűnt meggyőző élet Fejedelme hív: nem iszonyu kárhozat lesz-e az? Az Istentől távollét kárhozat, halál, még ha vallásos mázzal van is bevonva; de mennyivel iszonyubb kárhozat lesz, ha egész világosan belátod, hogy kárhozatod, halálod örökké tart, mert a mentésedre küldött isteni hatalmat, bölcseséget, szentséget és irgalmat megvetted?

Szabó Aladár.

Krónika.

Egyházi műkincseink ügye.

Erdélyi református egyházkerületünk közelebbi közgyűlése elé terjesztett igazgatótanácsi jelentésnek egyik igen fontos és nagy horderejű kijelentése foglaltatik abban, hogy lépéseket kell tenni egyházi műkincseink megmentése érdekében.

Okos, bölcs beszéd és mindenek felett jóra való intelem.

Meg kell menteni. De hogyan?

Két mód lenne rá. Az egyik, a legméltóbb az olyan történelmi multtal dicsekvő egyházhoz, mint az erdélyi református anyaszentegyház. Az t. i. hogy egybegyűjtve a klenodiumokat építsünk megfelelő muzeumot s ott helyezné el minden egyház műkincs-jellegű drágaságait. Gondolatnak gyönyörű. De a kivihetlenséggel határos. Hol a pénz az építkezésre? Szakember a kezelésre?

Ám a másik mód sem utolsó. Erdély büszksége az Erdélyi Muzeum. Mi lenne, ha vezetőembereink azzal foglalkoznának, hogy műkincseink legalább igeiglenesen ebbe gyűjtessenek össze s szakszerű, gondos kezelés mellett itten kezeltessenek?

A muzeum részéről meglenne a jóakarát. Erre vall az egyik közelebbi vándorgyűlés Emlékkönyvében*) olvasható nyilatkozat:

„Meg lehet várni, hogy egyházaink azokat a régiségeket, a melyekre az egyházi szolgálatnál soha sincs szükségük, mint tulajdonukat, letéteményként az Erdélyi Muzeumban helyezték el, mihelyt annak új régiségtára felépül. Előkelő református egyházban láttam a fejedelmi korból származó, soha használatba nem vett ótvás műtárgyokat egy szűk szekrénybe. Nem gyümölcsözőbb volna-e a közművelődésre nézve ha ezek a nemzeti ereklyék mint az illető egyházak tulajdonai, a Muzeum gyűjteményeit ékesítik. Itt hirdetnék igazán széles körben amaz egyház tisztelt multját, tekintélyét! A kolozsvári egyház gyönyörű Rákóczy-kelyhének is legméltóbb helye Nagy Rákóczy Ferencz bölcsője mellett volna. Az egyház azért tulajdonában megtarthatná. Értékesíteni szeretné? A magyar állam erre is tudna módot nyújtani.

Az egyházaktól követendő ezen eljárás nem fog oly szokatlannak teltünni, ha meggondoljuk, hogy szász honfitársaink ezt már megtették, nagy mennyiségű és káprázatos szépségű templomi régiségeiket a szebeni muzeumukban helyezték el.“

Gondolkozzunk egy keveset a kérdés felett!

Öseink vallása.

Irta: Soóvárad **Várad Albert.**

— Több mint ezer évvel ezelőtt, midőn őseink Ázsiából Európába, keletről nyugatra, bölcsőjükből talán koporsójukba költöztek, — nem olyan volt a magyar, mint ma.

Akkor még, mint Istennek választott népe, az anyatermészet hü fia, mint semmiféle idegen elemmel össze nem vegyült független, szabad nemzet, az őseredetiség és romlatlanság tősgyökeres bélyegét viselék magán.

Keveretlen tiszta vére, sajátos keleti fajtája, erőteljes deli testalkata, már csak külsőleg is kiválóvá tette őt minden más rokon és idegen népfaj fölött.

Barna-piros arcán nemes, jelentős vonások ömöltek el. Nagy fekete szeméből eleven tűz, magasan repülő lánglélek sugárzott elő.

Finom szabásu, hajlott sasorrát haragos sötét szemöldök izevé. Magas, derült homlokát üstökbe font tömött hajának fellegodrai borongták körül.

Atlaszi válla, széles, domboru melle, rendithetetlen sziklaként emelkedett czédruskarcsu, dereka fölött. Vaskos-zömök természetén a délcegség, idomosság bájai hullámoztak.

Sulya és kemény léptei alatt rengett a föld. Ép-sége, életrevalósága fölviditá, megfrissíté a természete-

*) Az erd. Muzeum-Egyesület Maros-Vásárhelyt 1906. június 4—5 napján tartott első vándorgyűlés Emlékkönyve.

tet. Maga Isten, mint remek alkotmányán gyönyörrel legelteték rajta messzeható nap- és csillag szemeit.

Mindez megannyi ismertető jelként összpontosult azon eredeti ősmintában, mely szittya-magyar elődeink alakját a férfias erő, szépség és méltóság ragyogó példányává emelte.

És ezen kiváló fajbéli sajátság oly közös-egyenlően bélyegzé őket, mintha az egész nemzet csak egy test, egy ember, egyöntetű alak egy millió karu óriási lény lett volna.

Igy rajzolja képét, egyik kiváló írónk, az ősmagyaroknak.

„A szabadon született és növekedett ősmagyar-nak ép testében csak szabad, egészséges lélek ütheték föl sátorát. Nemes vérenek forrása, csak nemes és tiszta szivből buzoghatott föl. Testi erejét lelki erény, erkölcsi erő és értelmesség koronázza.“

Az akkori időben az európai álműveltség finom bűneit, gonoszságait, félrevezető hamis tévtanait s az európai szabadság rabbilincseit még nem ismeré. A rosszat félte, üldölte, üldözte.

Akkor még az undok tettetés, kétszínűség, fondorkodó alatomosság álarczát nem viselé. Aljas önzés, tehetetlen birvágy, rang- és hivatalhajhászat s fényüzési-kór nem maszlagozá meg szeplőtlen jellemét.

Akkor még mindez nem sülyeszté őt a szó- és hitszegés, a hazugság, jogsértés, vértagadás, árulás, egymásfölötti zsarnokság, csalás, tolvajság, orgyilkosság stb. fertelmes posványába.

Akkor még magyar magyar ellen nem agyarkodott, valaminthogy az egyfajtájú fenevadak sem szokták egymást öldöklő dulakodás által elpusztítani, fölémészteni.

Abban az időben még az egymásért élő-haló magyar nem marta, nem üldözte, rabbilincse nem üzé, nem zsarolta, nem rabolta és irtotta ki tulajdon feleit; nem árulta el, vampyrként nem szivta ki s nem pusztította el saját véréit. Szóval, a menny és föld minden kincseért sem lett volna önmagának gyilkosa. Sőt inkább! — Minden lehető elkövetett, hogy fajtája, nemzete, édes övéi, a szép egyetértés, kölcsönös szeretet, testvéri gyámolítás paizsának életfentartó, védő oltalma alatt gyarapodjék, erősödjék s minél nagyobbá, dicsőbbé legyen.

Öseink, hogy már abban az időben is jól fel-fogott emberi hivatásuknak, társas szövetkezésük céljának s mély tiszteletben tartott vallásos kötelességeinek: nem csupán testi, hanem egyszersmind lelki erkölcsi hajlamaiknak kifejtését sem hanyagolták el, sőt ebben a tekintetben is, mint valami ritka tüne-mény, csodálatra méltólag tündökölték a világ szemelőtt.

Tetőtől-talpig becsületesség jellemzé őket. Öszinteség, bizalmasság bélyegzé minden szavukat, minden tetteiket. Adott szavaikat férfiasan megtarták, esküvel erősített hitüket nem szegték meg, fogadásaikat, igé-

reteiket s a reájuk bizottakat páratlan hűséggel és pontossággal teljesítették. „Szakállukra többet lehetett adni, mint a mostaniak czifra esküire és irott szerződéseire.“

Szívüket ajkukon s ajkaikat sziveiken viselték. Az erényt még ellenségeikben is méltányolták, a bűnt és hibát még legjobb barátaikban is elítélték.

Irigység, káröröm nem fertőzteté jellemüket.

Valóban szép, boldog, dicső idők voltak azok! méltán nevezhetjük nemzetünk aranykorának . . . Rég volt már az, nagyon régen. Több mint ezer évvel ezelőtt. De nemzetünk már abban az időben sem állott a műveltségnek alacsony fokán. Igaz ugyan, hogy az egyszerű ősmagyar, nem élván az álműveltség, a félig-meddig mindent tudás korszakában, nem tanult össze annyi mindenféle haszontalan zagyvalékot, mint mi; hanem a mit tudott, azt alaposan és tökéletesen tudás hasznát vette az életben. És tudott ő olyan dolgokat is, a miket mi most egyáltalában nem tudunk s a mikből mi már egészen kitanultunk, kiművelődtünk.

Tudott mindenekefelett: élni!!! Már pedig ennél nehezebb, fontosabb, mélyebb és czélszerűbb tudomány aligha létezik a világon!

Tudott élni és uralkodni. Tudott testben és lélekben egész, vagyis egészséges, egy és osztatlan, erős, hatalmas, nagy és dicső, szabad és boldog nemzet lenni.

Az ugynevezett sötét századokban tudott olyan alkotmányt szerezni, melynek fénye a legkésőbbi időkre kihatott, melynek visszaszerzéseért milliók ontának vért s melyet sok bölcs még a mai világban is elérhetetlen ábrándnak tart. S ezen alkotmány azon nevezetes szerződésen alapult, melyet őseink egymás között Álmosnak fejedelemmé választásakor kötöttek.

Gyönyörű, szép idők voltak azok! mikor őseinket egyszerű és mégis nagy tudományuk: az életbölcsesség boldogította, ott bölcsőjükben, régi hazájukban, Ázsiában. S vajjon mi csábitható el jó apáinkat az ismeretfa tiltott gyümölcsének leszakasztására? Mi űzhető ki őket cherubi lángostorral az üdv paradicsomából, hogy még maradékaik is utolsó ivadékiglan elátkozottak s boldogtalanok legyenek?! . . .

„Visszanéz a magyar, sóhajtva néz vissza,
Te dicső hajdanok! fényes napjaidra;
Szomorú tallóján ősi hírnevének,
Hej! csak úgy böngész már valamint — mesének.“

Most pedig jertek kedves olvasóim, édes magyar véreim! mi apáink nyomdokait vétkesen elhagyott utódok! menjünk tovább s miután pár rövid vonásban vázolván láttuk ősapáink tiszta, dicső jellemképét, melyből tanulhatunk erényt, jó erkölcsöt, lángoló hazaszeretést, önfeláldozó hűséget; jöjjetek lássuk őseink vallását is és tanuljunk tőlük hitbuzgóságot, kegyességet.

A pogánykorban, valamint a legtöbb régi nemzetnek, úgy az őseinknek vallása is: az elemek tisztelése volt. Faragott képeket, szobrokat soha sem bálványozták, hanem az egy istent, az élő-jót imádták az alkotó és romboló elemek képében s az anyatermészet dicsőítésében.

A főistenség fogalmát a „Természet istenasszonya“ képezte, kinek több díszneve volt. S a négy elem u. m.: a tűz, víz, föld, levegő tiszteletére vonatkozó szertartások is tulajdonképpen legnagyobb részben a „Természet istenasszonya“ tiszteletére tartoztak.

Vessünk hát most egy pár, rövid, futó pillantást a fenti négy elem istenségére és azok tisztelési módjára.

Legelső helyen a Tüzet tisztelték. A „Tüzipsten“-t a „Napisten“-nel is egyénítették. Azt tartották, azt hitték róla, hogy „arany palotában lakik, aranykapuja gömbölyű, belőle hőség áradoz, mint a kenyérsütő kemenczéből. Arca izzó vörös. Szeme tüzes, nem lehet kiállani . . .“

A Tűz- és Nap-isten tiszteletéhez tartozott az „uj tűz“ tisztelete, melyet a „Természet-istenasszonya“ tiszteletével „egy füst alatt“ gyakoroltak.

Ugyanis karácsony előnapján a tüzhely előtt nyirfagalyakat (mert ez volt a „Természet istenasszonyának“ szentfája) állítottak fel, s szintén fűlesztett nyirfagalyal a tüzhelyről minden hamut kisöpörnek, tüzet raknak ismét nyirfából és az e napon szokásos imádság elmondása után a mult évi nagy ünnepről megtartott üszöggel gyújtják meg az új tüzet, s a megmaradott szenet pedig leöntik és elteszik a következő esztendőre. Karácsony napján pedig, mielőtt ebédhez ülnének, a házigazda, midőn a könyörgésében az ételeknek felajánlásához ér s a jobb kezében levő étel-falattal minden ételnemet külön külön megérintett (mely cselekedet a termékenyítés jelképe volt) átadja a gazdasszonynak, a ki azt a „Természet istenasszonyához“ imádkozva, a kemencében égő-üszögre és új nyirfa hasábra teszi egyszersmind a sörből is önt a tüzre. Ez volt hát az „uj tűz“ és a neki hozott áldozat. S mind ez a „Tűz“ tisztelete is volt egyszersmind.

(Folyt. köv.)

Vegyétek fel az én igámat reátok és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelid és alázatos szívű vagyok, és találtok nyugodalmat a ti lelkeiteknek.

Máté ev. 11, 29.

Boldogok, ugymond, a kiknek megbocsáttattak az ő hamisságaik, és a kiknek elfedeztettek az ő bűneik.

Pál lev. 4. 7.

Térj meg azért a te gonoszságodból, és kérjed az Istent, talán megbocsáttatik néked a ti szivednek gondolata.

Ap. csel. 8. 22.

Bethlen Gábor.

Bethlen Gábor, Erdély legnagyobb fejedelme szül. 1580. Maros-Ilyén. Már 1600-ban hadat vezetett Mihály vajda ellen. Részt vett a Bocskay szabadságharcában, mint tábornok és főtanácsos. Midőn Báthory Gábor nyíltan elismerte II. Mátyás felsőbbségét, ellene a török 1613. az általa elűzött Bethlen Gábort tette fejedelmmé, kit az országgyűlés is egyhangulag megválasztott.

Miután uralma Erdélyben megszilárdult, az 1619. évi cseh fölkelést, mely megnyitotta a 30 éves háborút, felhasználva a magyarországi prot. párt élére állott s a vallásszabadság számtalan megsértése miatt fegyvert fogott. 1619. okt. már az egész országot hatalmába kerítette, a pozsonyi várat a koronával elfoglalta s 1620. január 20-án felvette a „Magyarország fejedelme” czímet, a beszercebányai országgyűlés pedig auguszt. 25-én magyar királylyá választotta. A háborúnak, a vallásszabadságot újra biztosító nikolsburgi béke vetett véget 1621-ben. Ebben Oppeln és Ratibor herczegségekért lemondott a királyi czimről és visszaadta a koronát. Miután 1623-ban a német prot. szövetségbe belépett, a béke megsértése miatt megújítá a háborút. Ennek véget vetett ugyan a második bécsi béke (1624.) de 1626. újra kénytelen volt fegyvert fogni, mit csak a lőcsei egyezés után ez év végén tett le. 1628. a német prot. fejedelmekkel összeköttetésben újabb háborúra készült, melynek

titkos célja a lengyel korona megszerzésére irányult; de súlyos betegsége utját állotta terveinek. Mh. 1629. nov. 15. Gyulafehérvárt. Buzgó, vallásos ember volt, ki a bibliát igen sokszor elolvasta, a „Gyakorta való buzgó könyörgést kíván az Isten” kezdetű éneket szerzte. Református hite iránti áldozatkészségét nemcsak az annak szabadságáért vívott háboruival mutatá ki, hanem azzal a sok közvetlen segélylyel is, melylyel az iskolák és egyházak virágzását előmozdítani iparkodott. A gyulafehérvári tanintézetet magas színvonalra emelte és egy nagybecsű könyvtárral látta el, a máramarosszigeti és kolozsvári iskolák életében egy-egy új, jobb korszakot nyitott. A debreczeni kollegiumot anyagilag tetemesen gyarapította, számos egyházat virágzásra emelt, a jelesebb lelkészjelölteket a saját költségén nagyszámmal taníttatta külföldi egyetemeken, a lelkészeket s maradékaikat nemesi kiváltságokkal ruházta fel, az egyházi irodalmat bőkezűen pártolta, agendát íratott, új énekes könyvet vétetett munkába, a románok közt a reformátusokkal való unió érdekében egy vallásos miszsiót szervezett, a vallás ügyeiben számos törvénycikket hozatott stb. Mindamellet távol állott a felekezeti elfogultságtól, a minek legfényesebb bizonyítéka, hogy a jezsuita Káldyt a biblia fordításában nyomdaállítására pénzzel segíté, ugyszintén az anabaptistákat Alvinczre telepítvén, szabad vallás gyakorlatukat biztosítá.

Isten.

Hol vándorfelhő fogja át
Az égbenyuló bérc fokát;
Hol röpke sugár fénye fenn
Mosolyg a mély tengerszemen;
Az erdő titkos sátorán,
A szálló illat mamorán;
Dus, vadvirágos réteken,
Hol annyi édes dal terem,
Te vagy jelen,
Te vagy jelen,
Nagy névtelen!
Oh, Végtelen!

Imám ha hozzád szállni kész,
Sohajba vész el hangtalan,
De benne a szívem egész
Csodás világa benne van.
E halk sóhajtás nem hal el,
Szavára istenszó felel!
Oh, üdvöt osztó felelet:
Világbetöltő szeretet!
Csak légy velem,
Csak légy velem,
Nagy Névtelen!
Oh, Végtelen! . .

Szabó Jenő.

Küzdelem a szocziáldemokrácia ellen.

IV.

Okt. 23-ikán délután az első előadás az *Ugron Gáboré* volt. Az előadó hatalmas egyénisége nagy közönséget vonzott a vármegyeháza nagytermébe. Az *Ugron Gábor* közismert szónoki erejével tartott előadás az *erdélyi kivándorlás* okairól és a kivándorlás vérvesztésének megszüntetésére szükséges teendőkről szólt.

Eszmemenete a következő: Az erdélyi, főleg a székely kivándorlás még nem öltött olyan arányokat, hogy ne lenne érdemes vele foglalkozni, noha a vérvesztés a kivándorlás révén egyre növekszik.

A székely Romániába és Amerikába vándorol. Romániába azért, hogy a nálánál gyengébb minőségű és rendezetlenebb állami viszonyok között élő nép között anyagi boldogulást találjon; Amerikába azért, mert csábítják a kivándorlottak egyeseinek sikerei s nincs tudomása a sikertelenségekről, a katasztrófákról, melyek ott a kivándorlottak jó részét érik; nem is merik azt a velőt pusztító irgalmatlan munkát, melyet

ott végezni kell, a melyhez hasonló munkáért itthon is hasonló jutalom járna.

A Romániába történő kivándorlásnak gátat fog vetni az a körülmény, hogy az ottani kultúra haladása, az állami intézmények konszolidálása meg fogja nehezíteni a vagyon szerzést.

Az Amerikába való kivándorlás megszüntetésére egyfelől a nép tüzetes tájékoztatása, különösen pedig olyan korrekt források nyitása, a meglévőknél bővítése szükséges, melyek a változott viszonyoknak, a korral növekedett igényeknek kielégítését biztosíthatják.

A föld méhét megnyitni, a természeti kincseket az ipari termelés segítségével a nép boldogulásának forrásává tenni állami feladat; illetőleg az erre irányuló termékenység vezetése, irányítása az állam feladata.

De a föld felszínén intenzívebb földmívelést, állattenyésztést biztosítani, a termékeket szövetkezés által jobban értékesíteni a mi feladatunk.

A közönség nagy tetszéssel fogadta az előadást. Fokozta a tetszést az a körülmény, hogy olyan férfiu mutatott rá a székelyföld méhe kiaknázásának állami vezetés irányítás mellett történendő kihasználásának szükségességére, a kinek, mint a jelenlegi uralom egyik oszlopának módjában állt ezt a vezetést, irányítást, a föld méhének megnyitását biztosítani.

Ugron Gábor után *Gisswein Sándor* néppárti országos képviselőnek, az országosan ismert nevű keresztény-szociologusnak kellett volna beszélni a *hit és haladás* problémájáról; de mert el nem jöhetett, helyette *Szentiványi Károly* röktönzött egy kis itt-ott ötletes, sőt poetikus, de a kérdést alig érintő beszédet. Tulzásai visszatetszést keltettek, köztük különösen az az állítása, hogy a magyar írók nem sas hanem *dögevő holló* tollával irnak; *nincs könyv* melyet *undor nélkül* a kezébe tudna venni.

A mennyire mi ismerjük a magyar irodalmat (bár sok benne a „dögevő holló“ tollával írott dolog,) úgy tudjuk, hogy nemes irányu, a legkényesebb izelést is kielégítő termékei olyan szép számuak, hogy ha *Szentiványi* főtisztelendő ur ezeket keresné, nem lenne oka az undorodásra, habár soha sem tenne egyebet, mint magyar könyveket olvasna.

Végül *Dr. Krüger* nagyváradi (beszédéből kiteszóleg néppárti) ügyvéd tartott ötletes, ügyes beszédet a *kisember jogvédelméről*. A tetszést aratott beszéd lényege: gondoskodni kell a népnek a legszükségesebb jogi ismeretekre való tanításáról (ez nem új; a szervezett munkások régen teszik) és a szólás képesség megszorításáról; tehát részleges gyámság alá helyezéséről (ez rossz).

Ezzel a tulajdonképeni keresztény-szociális kurzus véget ért.

Kár. Nagy kár, hogy nem volt beleillesztve a kurzus keretébe Szabó György nagyernyei esperes-plebánosnak az alkoholelles mozgalom terjesztése érdekében másnap tartott előadása.

Ezen az előadáson már senki sem volt ott az előkelők közül. Ott kongott a nagyteremben egy pár hivatalnok, néhány diák s 1—2 mesterlegény.

Am azért a Szabó György lelkes előadása, melyet sok oldalú tudás és apostoli buzgóság tett emlékeztetéssé, nem hangzott el nyomtalanul. A jelenlevők elhatározták, hogy megalakítják az erdélyi alkoholelles szövetség udvarhelyvármegyei körét, melynek felnőttek és ifjusági osztálya lesz. A szervezkedésre bizottságot küldöttek ki.

Mi nagy várakozással vagyunk az alkoholelles mozgalom iránt. Az a meggyőződésünk, hogy addig sziszifuszi munka minden székelymentési akció, a míg népünk a pálinka rabja.

Ember János.

Isten igéje

A sákramentumok vagy szentségek.*

K. Mik a sákramentumok vagy szentségek?

F. Olyan vallásos cselekmények, melyeket az Ur Jézus rendelt, hogy azok az ő követőit bűneik bocsánatja és idvességök felől bizonyosokká tegyék.

K. Hány sákramentumot rendelt az Ur Jézus?

F. Kettőt, ugymint a keresztséget és az urvacsorát.

K. Mi a keresztség?

F. A keresztség a keresztyének társaságába beavató vallásos cselekmény, mely úgy megy végbe, hogy a lelkipásztor a megkeresztelkedőnek fejére vizet önt az Atyának, a Fiunak és a Szentléleknek nevébe.

K. Mikor szerezte Urunk Jézus Krisztus a keresztséget?

F. Menybe menetele alkalmával, amikor azt mondotta az ő tanítványainak: elmenvén, tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiunak és a Szentléleknek nevébe. (Máté 28. 19.)

K. Mit jelent a keresztségben a vízzel való meghintés?

F. Azt jelenti, hogy a Jézus érdemeért éppen úgy megtisztulunk a mi bűneinkből, mint ahogy a víz lemossa a testnek a szennyét.

K. Mi-e kötelezi magát a megkeresztelkedő személy a keresztségben?

F. Arra, hogy ő az Atya, Fiu és Szentlélek Istent hiszi és vallja Urának, Istenének; hogy igaznak tartja azt a tudománvt, melyet az Ur Jézus kijelentett; és aszerint igyekszik élni, amint azt Krisztus parancsolta s életével megmutatta.

* Mutatvány Sz. Pap István „Konfirmációra előkészítő Káté” című s S. Szabó József átdolgozásában közelebbről kiadott műből. Kapható Telegdi K. Lajos könyvkiadóhivatalában. Ára 30 fillér.

K. Az öntudatlan kis gyermekek tudják-e magukat erre kötelezni?

F. Nem tudják, hanem helyettök szüleik és keresztszüleik tesznek fogadást akkor, amikor őket megkeresztelik és a keresztyén anyaszentegyházba beveszik. A kisdedeket szükséges megkeresztelni, hogy születésüktől kezdve a Krisztusé legyenek, de azért, ha valaki, nagy akadályok miatt, keresztesetlenül hal meg, nem kárhozik el, mert a keresztség nem adja, csak jelenti a bűnök bocsánatját.

K. Mikor tesznek személy szerint vallást és fogadást a református keresztyén gyermekek?

F. A konfirmáció vagy hitben való megerősítés alkalmával, mint például mi most. Vallástételünket és fogadásunkat aztán megpecsételjük azzal, hogy az urvacsorával élünk.

(Folyt. köv.)

Kegyesség útja.

A ki ad, az Istennek kölcsön ad.

Az első keresztyének adakozásának gyakorlásában sok olyan volt, a mit nagyon érdemes volna ma is felújtanunk.

A mi templomi perselyeink az ó-testamentumi perselyek utánzatai, melybe a régi zsidók a templom fentartására és áldozatokra való szükséges pénzt öszeadták. De hát a perselyek holt tárgyak és nem élőszemélyek. Talán érdemes lesz a külföldön élő hitrokonok és éppen reformátusok vallásait megemlíteni. A hollandus reformátusok templomaiban istenitisztelés vége felé a „diakonusok” a gyülekezet tekintélyes tagjai a kijárat elé állanak, hogy a szükölködőknek gondját ők viselik, azért böven adakoznak. Az anglikán egyházban ismét más, talán még szebb a szokás. Ott az adakozás mindjárt a prédikáció után történik, a lelkész közli a gyűjtés célját és az ügy fontosságához mérten buzdít az adakozásra. Néhány tekintélyes férfi az urasztalához lép s arról elvesz egy zacskó forma erszényt s mindegyik a számára kijelölt helyre megy s a padban szélről ülőnek átadja az erszényt s az, miután adományát elhelyezte benne, tovább adja, az ismét a szomszédjának adja, s így tovább. Mikor így a gyűjtés bevégeződött, a pénzszedők a lelkészhez járulnak, a ki az oltár előtt, a gyülekezet felé fordulva áll, kezében egy ezüst tálcával. Erre helyezik el az erszényeket egymásután, mikor mind együtt van a lelkész az összegyűjtött adományt az oltárra teszi le. Van e szokásban valami épületes.

H i r e k.

— **Bibliai olvasó kalauz.** Az alázatosság ne legyen tettetett. Kol. 2, 18. Luk. 14, 11. Az alázatosság semmiségünk megismerése Ézsaiás 4, 5, 9. Róm.

9, 20. Ján. 3, 27. Az alázatosak boldogok. Mát. 5, 5. Mát. 18, 4. Az alázatosak felmagasztaltatnak. Péld. 23, 23. Mát. 19, 30. Mát. 23, 12. Luk. 18, 14.

— **Zsinati ülés.** Főtiszteletű és méltóságos Kun Bertalan püspök és nagyméltóságú báró Bánffy Dezső egyházkerületi főgondnok urak, mint a második budapesti országos református zsinat elnökei, a zsinat hatodik ülészakát, a melynek semmi egyéb tárgya nem lesz, mint a legfelsőbb jóváhagyás és a megerősítés alá fölterjesztett egyházi törvényeinkre beérkezett miniszteri megjegyzéseknek, illetőleg ezek kapcsolatában néhány törvényszakasznak (újabb) tárgyalása, Budapesten az ügyvédi kamara Szemere-utczai épületében f. évi december hó 4-én (negyediké, kedden) délelőtti 3/4 órákor fogják megnyitni, a mit elnöki megbízásból addig is ezennel közlések, míg az elnöki meghívók a püspöki hivatalok útján szétküldetnének. Kelt a magyarországi reformátusok debreczeni főiskolájában, 1906. évi november hó 9-ik napján, Sass Béla s. k., ev. ref. hittanszaki akad. tanár, mint a második budapesti országos református zsinat jegyzője.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** Az e hó 10-ére és a következő napokra összehívott egyházkerületi közgyűlés 13-án este ért véget. Reméljük, hogy az egyes jelentések az igazgató-tanácsi előterjesztések alapján elhangzott viták és kijelentések hatása élénk emlékezetben fog maradni s buzdító hatású leendő egyházi érdekeink odaadó, hű szolgálatára.

— **II. Rákóczi Zsigmond és Lorántffy Zsuzsánna.** Alkalmilag tolul elő ez a kérdés: nem lehetne-e valami látható jellel megjelölni az II. Rákóczi Zsigmond és édesanyja nyugvó helyét? — Történeti bizonyosság, hogy hamvaikat a Perényi Gábor által épített, most r. kath. templom sírboltja fogadta be Sárospatakon. Senkisé nem tudja már megmutatni, hogy ezek a fejedelmi alakok a sírboltban mely részletében voltak elhelyezve, sőt hire jár — hosszú idő óta, hogy a jezsuiták vak szenvedélye kegyetlen bosszút állott volna ezeknek a nekik nem hódoló fejedelmi nagyoknak tehetetlen porain, (hogy t. i. a hamvakat a sírboltból kivették és szétszórták volna.) A történeti bizonyosságon ez nem változtat. Miként II. Rákóczi Ferencet stb. a kassai dombban, úgy Lorántffy Zsuzsánát és tudománykegyelő fiát a Perényiek és Rákócziak templomában illetné meg a méltó emlékjel! . . . Ha ott nem lehetne ez: akkor nem érkezett-e még el az idő, hogy másutt gondoskodjunk fejedelmi érdemeiknek külső jel által való méltánylásáról? Hát I. Rákóczi Györgynek világ szerint való megdicsőíttetését meghozza-e az igazságosztó idő? . . . Így írják ezeket a Sárospataki Református Lapok.

— **Mi az élet?** Az élet a harcz, az élet a küzdelem, mely soha meg nem szünhet, mely nem ismer irtalmat, melynek gyilkoló kedve el nem lankadhat

anélkül, hogy mi is meg ne szünnénk élni. Az élet kegyetlen, az élet álnok, az élet csalfa, bűvös képzetével megejt mindenkit, csillogó káprázatot von elénk, hogy ne lássuk célja kétségbeejtő hiábavalóságát, eszközeinek könyörtelen gonoszságát és higyjük, hogy szép, hogy benne élni érdemes, hogy küzdelmünknek eredménye lesz, hogy eszményeink megvalósálnak. Csupa játszi álmok, tarka szövevényes bohó képzet, melynek csillogó szálait lankadatlanul egyre szőjük s nem vesszük észre, hogy egyre foszlik, egyre bomlik, s vele csak magunkat áztatjuk. Az enyészet mindennek a tagadása, minden munka és küzdelem hiábavalóságát hirdeti s mindennek mulandóságában vetett hit türelmes elfogadásra hív föl bennünket. Ám e mulandóságon és enyészeten túl ott ragyog az örökérvényesség fényes csillaga s biztatja lelkünket egy szebb, jobb és boldogabb jövővel.

Hírek az országból.

— **Kossuth Lajos arcképének leleplezése.** Nagy ünnepséggel leplezte le Pozsony vármegye Kossuth Lajos arcképét. A disz-közgyűlésen résztvett gróf Apponyi Albert, Kossuth Ferenc, aki titkára, dr. Tormay Géza és vagy harmincz képviselő kíséretében utazott Oozsonyba. A pályaudvaron Bittó főispán, Klempa alispán és Brolly polgármester vezetésével ezrekre menő közönség viharos ovációval fogadta a kocsijából kilépő Kossuth Ferencet. A disz-közgyűlést Bittó Dénes főispán nyitotta meg: 1848. márczius 13-án — ugymond — amaz indítvány tételét e teremben, hogy Kossuth Lajosnak arcképét a vármegye festesse meg a közgyűlési terem számára. Az indítványt nagy lelkesedéssel elfogadták és az arckép megfestését Jankó Mihály akkori alispánra bízták. Hat évtized kellett hozzá, hogy a vármegyének ez a határozata a megvalósulás stádiumába juthatott. Sággy Gyula ünnepi beszéde folyamán lehullott a lepel az arcképről és látható lett Kossuth Lajosnak egykori olajba festett életnagyságá képe. Délután egy órákor a vármegye Magyar Kitaly szálló disztermében kétszáz te-ritekes bankeitet adott a veneégek tiszteletére.

— **A király Budapesten.** A király az eredeti megállapodás szerint, e hó 20-án érkezik a magyar fővárosba. Meg fog jelenni ő Felsége a Szépművészeti Muzeum megnyitásán, az Andrássy-szobor leleplezési ünnepségen s a Szent István bazilika zárkőletételénél. Délben már a budai várkapitányság is megkapta a telefonikus értesítést, hogy a király a jövő hét valamelyik napján Bádapestre érkezik és hosszabb ideig itt fog tartózkodni. A várkapitányság azonnal hozzáfogott a szükséges előkészületekhez s azért a várpalota termei mártól fogva a közönség számára zárva maradnak.

— **A nagyilondai mandátum.** A Kuria péntek délben határozott a nagyilondai választás dolgában: Mivel a bíróság valószínűsítve látja azt, hogy a nemzetiségi

dr. Mihályi Tivadar a mandátumát etetés-ítatás és vesztegetés segítségével szerezte, több ilyen eset tekintetében elrendelte a vizsgálatot.

— **Merénylet a német császár ellen.** Münchenből az a hír kapott szárnyra, hogy Vilmos császár elleu ott merényletet követtek el. A merényletet jelző szűkszavú távirat annyit mond, hogy a császárra rálöttek, aki a melléhez kapott és gyorsan a kocsiba ugrott. Ezzel szemben a Münchenből nyert értesítések arról adnak hírt, hogy merényletet nem követtek el. A német muzeum alapkövetésénél egy tribün leszakadt, ami érthető riadalmat okozott, s ebből kovácsolták a császár elleni merénylet hírét.

— **Elmegyógyintézet Kecskeméten** A belügyminiszter leiratban értesítette a város közönségét, hogy az országos elmegyógyintézet felépítése tárgyában hozott törvényhatósági határozatot jóváhagyólag tudomásul veszi. Egyben kijelenti a miniszter, hogy gondja lesz rá, hogy a munkálatokat kecskeméti iparosok kapják meg. Az építkezést már a kora tavasszal megkezdik.

A nagy ur fája.

Irta: Iris.

Hol felhőkkel ölelkeznek a hegyek, szép Lengyelország délnyugati határán, a magyar Beszkidék hegycsoportjában, hol minden hegycsucs, minden szikla maradandó emlékét hordja a nagy eseményeknek; most is ott áll a kis falu a nagy káminy (nagy kő) aljában, annak a kis hegyi pataknak partján, mely ha kijut a hegyekből, tavasz-időben megsemmisüléssel fenyegeti az egész határt. Olyan ez a falu, mint századokkal azelőtt volt; azok az egyszerű házak még kisebbek; alig van újkorbéli épület két három, melyeket a nagy városok lakói is háznak néznének talán.

A hegyek réme, a káminy felől jövő vihar — nagy pusztítást vitt végbe 1901 tavaszán e kis faluban, a vármegye által épített köhidat, melyért évekig járt a falusi deputáció — nyom nélkül sodorta el; — a templom tornyáról a keresztet ledobta, megtépte az apró házak szalmás tetejét, — alig vetették el a térről megmaradt apró krumplit — földdel együtt lehozta a kis völgybe, s vitte-vitte a megáradt patak a nagy vizekbe a megsemmisülés felé; — de legnagyobb kára Iván bácsinak volt, kinek házikóját — mely a Napoleon háborúja óta a Rákóczy öreg fájához támaszkodott — ledöntötte a vihar, helyesebben, az öreg fa támaszkodott most a házra, nem birván már a terhét — ledőlt s összezúzta Iván bácsi féltett kincsét, ősapjáról maradt egyetlen vagyont; — s mikor elvonult a vihar s látta az öreg, hogy nincs a nagy fa, nincs háza, hol pihenésre hajthassa fejét viseltes gubájával s árván maradt unokájával: elhagyta a falut; — a hegyeknek vette útját ott hagyván minden buját s keservében a falut is.

Elmult a nyár, elmult az ősz, a Kárpátok hideg szele a tél közeledtét hirdette, mikor egy vasárnapi délután a tisztelendő a vármegye nagy pecsétetes levelét olvasta ki a népnek, elmondván, hogy a vármegye hajlandó a község régi óhaját teljesíteni, megépítteti az iskolát, de első feltétel, hogy a község adjon ingyen telket, mert az másként nem lehet.

Volt aztán nagy tanakodás, hisz az Isten csapását még ki sem heverte a falu, az árendásnak tartozik minden ember, hogy volna lehető telket ndni a vármegyének? Volt azonban szóvivője a falu tanácsának a kurátor, ki arról kezdett beszélni, hisz ott van az Iván bácsi telke, kidőlt onnan a Rákóczi fája is, a háznak még romjait is tűzbe hordták a gyerekek, a kis kertet benőtte a gaz s ami a legfőbb, Iván bácsi elvándorolt, elveszett, hol is élhetne egy olyan öreg s mégis csak a falunak lehet jussa az elhagyott telekhez.

De hátha még él? — hisz akár ő akár unokája a Jankó még előkerülhetnek, hol adjanak telket nekik? S amint ekként tanácskoznak — lépett be az urasági erdész, s meghallván a tervezetést, beszélt el, hogy Iván bácsit a szakadék hegyekben látta alig három hete, s azt hiszi, hogy ott a nagy sziklák alatt húzta meg magát, mert még jó erővel ment felfelé a s galyfát vitt vállain.

Volt is öröm a gyülekezetben: határozatba ment hogy fölkeressék az öreget s a templomkasszából (ha a püspök is megengedi) 100 koronát adnak az elhagyott telekért.

A következő vasárnapon három irányban széledtek el a megbízott tanácsosok, fölkeresendők Iván bácsit s egymásközött megállapodtak, abban is, hogy a régi harangláb elavult deszkáiból — a pap háza mellett, hova a víz is felszokott járni, majd összeütnek az öregnek egy kis hajlékot.

Az urasági favágás szélén, ott a Máni sziklánál még is találták az öreget két favágó társaságában, a téli keresmény, az erdőirtás, a fizetendő rész felett beszélgettek s a kis 15 éves Jankó rakta a tüzet egy rozoga ódon vasfazék alá. A kurátor és két társa nagy örömben — jövetelük célját el nem árulva, — csak azt mondták, hogy a falu látni kívánja, csak jöjjön megsegíti az Isten. Bár sokat kellett nógatni az öreget, de mégis sikerült magukkal vinni őt s Jankó is ment az öreg után.

A hegyek csucsáról visszaverődő napfény még kellő világot tartott, mikor a faluba ért a kis csapat s nehogy az Iván bácsi telkéhez érjenek, a papiházhoz igyekeztek, kerülni óhajtván a fájdalmat, melyet érezhetne az öreg, ha látná elpusztult háza helyét, honnan az utolsó fadarabot is elhordta a gyerek. De az öreg megelőzve jó szomszédai akaratát, látni kívánta a helyet, honnét elvándorolt, mint egykor a nagy Rákóczy, mikor a kidőlt fa helyén megnyergel-

tette utolsó útjára lovát, ott nőtt a fa, hol lóra ült, a nagy ur, azért volt ez Rákóczy fája: úgy beszélte ezt a falu minden véne, így tudja ezt Iván bácsinak még nagyapja is, aki pedig a Napoleon-féle háboruban vitézségi érdemet kapott.

Szomoruan, nagy keservvel nézte az öreg a kidőlt fát, míg Jankó a ház maradványait keresve, hirtelen egy vékony galy ötlött szemébe, a mely a kidőlt fa gyökeréből alig három arasznyi magasban állott s látszott a kis fának levelén, hogy az is tölgy, mint az öreg fa, a melynek gyökeréből nyerte életét s örömmel kiáltott:

— Nagyapám, nézze csak — ne busuljon — kinő a fa megint!

Iván bácsi a gyermekhez sietett s miután meggyőződött, hogy a kis galy az öreg fagyökér hajtása, — térdre esett — könyvelt szemekkel, mintegy megifjodva egyik kezét ég felé emelé, jobbával a galyat fogva, örömeinek adva kifejezést.

— Emberek — mondá, — meglátjátok: a nagy Rákóczi feltámad!

Az összesereglett nép meghatva csodálta Iván bácsi ihletét s hogy örömeit fokozzák, elmondották a község határozatát, hogy 100 koronát kap a telekért s még egy kis házat is építenek neki a víz partján s hozzátette a szenátor:

— És bekerítjük e kis fát, hogy nőjön Rákóczi emlékének; de már ekkor Iván bácsi könnyei megereedtek s a mikor nagysokára szóhoz jutott, ég felé emelve szeméit, mondá:

— Tudtam, tudtam, hogy Rákóczi nem hagy el engemet!

A Dr. Schmidt G. főtörzsorvos és physikus által feltalált hires

FÜL-OLAJ

megszüntet gyorsan és alaposan időközi **süketiséget, fülfolást, zúgást és nehézhallást** meg idült esetekben is. Ára üvegenként használati utasítással 2 frt. Kapható **Debreczenben, Kossuth-utca 8. szám** az „Arany Egyszarvu“-hoz című gyógyszerárban.

Agrár Takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett részvénytőke egy millió kor.
Fiókintézetek és kirendeltségek: Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sz.-Udvarhely és Székely-Keresztur.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Széchényi-téri intézeti házunk földszinti sarokhelyiségében külön

Bank és Pénzváltó-üzletet

létesítettünk, melynek üzletköre a következő:

1. **Értékpapírok, idegenpénzek** és érmek vétele és eladása.
2. **Tőzsdéi megbízások** teljesítése.
3. **Sorsjegyek eladása letétjegyre** csekély foglaló lefizetése ellenében, a fennmaradó vételért az intézet mérsékelt kamat mellett kölcsön adja, — akár pedig egyenlő havi **részletfizetésre** is. — Az első részlet lefizetése után a sorsjegyekre eső nyereség már a vevőt illeti.
4. **Sorsjegy igérvények** kibocsátása minden huzásra.
5. **Árfolyam veszteség elleni biztosítás.**
6. **Kisorsolt sorsjegyek** és egyéb sorsolt értékpapírok beváltása.
7. **Előlegek nyújtása értékpapírokra** a legmérsékeltőbb kamat mellett.
8. **Osztálysorsjegyek előrusítása.**
9. **Takarékbetétek átvétele** könyvecskékre, folyó és cheque számlára.
10. **Szelvények beváltása** és új szelvényvek beszerzése.
11. **Utalványok és hitellevelek kiállítása** bel és külföldi piacokra.
12. **Letétek. Elfogadunk értékpapírokat, okmányokat** kezelésre vagy lepecsételt csomagban megőrzésre mérsékelt díj mellett.
13. **Magánpénztárak (Safe deposit)** Értékpapíroks okmányok, ékszerek, végrendeletek stb. tűz- és betörésmentes megőrzésére szolgáló rekeszek olcsó díj melletti bérbeadása.

1. **Költségmentes megvizsgálása** sorsjegyek és mindennemű sorsolás alá eső értékpapírok huzásának.

15. **Kivándorlóktól érkező** pénzek, utalványok és chequek legolcsóbb beváltási helye.

Foglalkozunk egyáltalán mindazzal, a mi a bank- és pénzváltó üzlet körébe vág és szívesen szolgálunk felvilágosítással és utbaigazításokkal.

A pénzváltó üzlet hivatalos órái:

délelőtt 8—1 óráig

délután 3—6 óráig.

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság
Maros Vásárhelyt.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZES IZÜ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.

„Közhasznú Szövetkezet“

Kolozsvárt, Unió-utca 20. szám alatt.

□□□ A kolozsvári ev. ref. egyházmegye hivatalos pénztára. □□□

Magyar nemzeti alapon álló közművelődési és jótékonyági intézmények támogatására alapítva.

Elfogad **takarékbetéteket** állandó 5⁰/₀-os kamatozás mellett és azokat felmondási határidő kikötése nélkül fizeti vissza.

Váltókölcsonöket nyújt személyi hitelre, vagy jelzálogi fedezet mellett.

Papok, tanárok és tanítók részére fizetés-előlegeket folyósít.

Szövetkezetünk vezetése alatt áll a

Magyar Élet és Járadék Biztosító Intézet
erdélyrészi vezérképvisellete, mely szintén magyar nemzeti alapon szervezett és tagjainak legmesszebbmenő kedvezményeket nyújtó **hazai életbiztosító intézet.**

Közelebbi felvilágosítást bárkinek szívesen nyújt
levélben az igazgatóság.

Ha a szép Maros-Vásárhelyen ügyes bajos dolga, akad ne mulassza el megtekinteni

az ev. ref. Kollegiumi könyvkereskedést

hol az irodalom legújabb termékei állandóan raktáron vannak, ép úgy szakmunkák mindenféle nyelven, imakönyvek egyszerű és pompás díszkötésben, ifjusági könyvek, folyóiratok stb. Bárhol és bárki által hirdetett mű legrövidebb idő alatt — portómentesen — megrendelhető. Papiárú raktáram a legnagyobb, hol olcsó pénzen jó árut kap a t. vevő, mert 100 levélpapír és 100 boríték csinos dobozban csak 60 kr., amelynek eddig 1 frt. 60 kr. volt az ára. — 500 finom fehér irodai papír 2 frt 20 kr. 500 iv fogalmazó papír 1 frt 40 kr. Pecsétviasz, tinta, itatós papír, írónok és számtalan e szakmába vágó, de itt fel nem sorolható cikk a legolcsóbban beszerezhető.

Nagy gondot fordítok tanszerekre és tankönyvekre, népkönyvtárakra, havi részletfizetésre. Jó és olcsó! ez a jelszó. — Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Az ev. ref. kollegiumi könyvkereskedés
MÁRVÁNYI ARTHUR Maros-Vásárhely, Főter Bál-ház.

ADI ÁRPÁD

≡ KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE ≡
 MAROS-VÁSÁRHELY SZECHENYI-TÉR.

Ajánlja két nagy gyorsajtóval,
 két amerikai gyorsajtóval, lyukasztó
 és több segédgéppel, valamint a leg-
 modernebb új betűkkel jól felszerelt

könyvnyomdáját

minden e szakba vágó munkák gyors
 és izléses elkészítésére, feltűnő olcsó
 árak mellett.

Vidéki megrendelések azonnal esz-
 közöltetnek.